

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Siklóssy László*
Cím: *És ellünik a „Magyar Király” is...*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp.

1937 III. 26

(Helv.)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

„Magyar Király”

Idő

„1937”

Személy

Helyszám

És ellünik a „Magyar Király” is...

A csákány foga már jókora darabot leharapott a Magyar Király-szálló épületéből és vele a régi Pestből. Itt az ideje, hogy elbucszuttassuk ezt a tisztos épületet, amely a magyar reményekkel egyidőben született és fénykorát gróf Széchenyi István korában élte végig.

Ugy történt a dolog, hogy Pest városa az idegenforgalom örömeit a napoleoni háborúk alatt kezdte megizlelni, amikor a veszélyeztetett Bécsből rengeteg ember özönlött Pest-Budára. Pest városa ezidőben szánta rá magát, hogy állandó színházat építtet. Meg is építtette a jelenlegi Vörösmarty-térre Városi Színházat, amelyet 3000 embert befogadó nézőterével Európa egyik legnagyobb színházának mondtak.

A színházról baloldalra volt a hajóhid, amelyet a világhírű Kemnitzer-kávéház. Itt volt a város legnagyobb forgalma. Ha valahova, úgy erre a vidékre volt ajánlatos modern szállót építeni. És valóban, 1814-ben ezen a környéken, a színház jobboldalán, nyitotta meg egy Halzl nevű vállalkozó a Magyar Király-szállót.

Ez a szálló egyszerre eléje ugrott az addigi legjobbaknak: a vaciutcai Hétválasztónak és a hajóutcai Fehér Hajónak. Részbe volt ebben a gyönyörű kilátásnak is, mert akkor a Dorottya-utca nyugati oldala még közvetlenül a Dunára nézett. Amint azt az egykoru Schams Ferenc leírja, a szobák mind ki voltak festve, valamennyinek jó volt a butorzata, egyeseké pompás volt.

A régmódi vendéglőkben az volt a szokás, hogy a gazda megmondta: ekkor van az ebéd, ekkor van a vacsora. Ilyenkor az összes vendégek egy nagy asztal köré ültek. Ezt hívták a „gazda asztalá”-nak, franciásan table d'hôte-nak. Hogy külön-külön étlap szerint lehessen étkezni, azt idő multával vezették be az előkelő szállodák és vendéglők.

A Magyar Király-nak erre annál inkább szüksége volt, mert elsősorban színházi vendéglő, szálló és kávéház volt. Forgalmát még növelte az a körülmény, hogy 1832-ben a színház dunai oldalára felépült a nagyszerű pesti „Redut”. Ezidőben azonban már nem Halzl volt a tulajdonos, hanem Emmerling Károly, aki egyszermind a Redut bérliője is volt. 1839-ben egy Mayer nevű szakember és híres kávéás állt a szálló élén.

Podmaniczky Frigyes gyermekkorában, az 1830-as években, még látta a Magyar Király-szálló körüli érdekes mágnás- és művész-hemzseget.

— Kíváncsiságtól és örömtől áthatottan bemutatam — írja naplójegyzeteiben — naponta délelőtt a Magyar Király-szálló elé érkező számtalan uri fogatot, melyek közül mindig első s legszebb volt gróf Sándor Mórécé, a világhírű lovas- és kocsisművészé. A hintók legtöbbjei az akkori divat szerint világossárga vagy világoszöld színűek valának, kék posztó béléssel. Délelőtt 12 és 2 között 25—30 uri lovas várta a Ligetbe sétakocsizókat s ezek között Hagn kisasszonyt is, akinek körülrajongva kocsiját, kísérték a fason át az erdőcskébe...

Ez az erdőcske a mai Városliget volt, Hagn kisasszony pedig Hagn Sarolta, egy ma is létező előkelő német család sarja, azidőben Európaszerte ünnepelt színésznő. Nem kisebb gavallér volt bele szerelmes, mint báró Wesselényi Miklós, aki gróf Széchenyi Istvánnal is megismertette imádotját. Hagn Sarolta ünneplése oly nagy méreteket öltött, hogy ezt végül az ifjuság megsokalta és egy márciusi napon parázs tüntetést rendezett a színházban, aminek következtében a szép diva másnap elhagyta Pestet.

1840 körül a Magyar Király név már olyan szállót jelentett, amelyben mindent megtalál az utas. Egy ezidőből való tudósítás elmondja, hogy a Magyar Király cégére, amely négy nyelven mondja el a ház rendeltetését, óriási abécés-könyvnek tűnik fel. A földszinten rengeteg sok minden volt: kávéház, vendéglő, borbélyműhely, söröző, bérkocsizület, stb. Maga a kávéház, amelybe 37 ujság járt, írók és művészek találkozóhelye volt, akik „oly óriási füstöt fújtak ki magukból, hogy az már az idegekre ment”. Sokan szerették a sörözőt is, amelyben egy gyönyörű zenélőóra működött; igaz, hogy sokan kifogásolták, hogy ez a zenélőszerkezet minden órában négyszer is eljátssza ugyanazt a zenedarabot.

Érdekes, hogy a szobaárak idők folyamán nem emelkedtek, hanem csökkentek. Schams 1821-es tudósítása szerint egy szobának az ára 2—3 forint volt, sőt vásár idején 4—5 forint. Ezzel szemben 1841-ben a Pesti Hírlapban azt olvassuk, hogy a Magyar Királyban a legdrágább szoba 48 krajcár, a legolcsóbb 18 krajcár. E nagy árkülönbség magyarázata nyilván abban rejlik, hogy az első időpontban infláció, a másodikban defláció volt az országban.

A szállóépület azidőben Pest egyik legnagyobb magánépületének számított, mert 1840-ben még azt írják róla, hogy „jó néhány zászlóaljat el lehetne benne helyezni”, ami a proletárdiktatura idején valószínűleg meg is történt.

A Magyar Király-szálló vezetőszerpe addig tartott, amíg dunaparti szálló volt. Amikor elébe építet-

ték a Mária Valéria-utcát, versenytársai mindjobban utólérték, amikor pedig 1871-ben a Hungária nagyszálló megépültével új szállótípus keletkezett, a Magyar Király-szálló a Pestről szóló utikönyvekben az élére került annak a bekezdésnek, amely a jó és megbízható — másodrendű szállókat konferálta be.

Ha azok a kövek, amelyek most a bontás közben széthullanak, beszélni tudnának, bizonyára még sok egyéb érdekes epizódot mesélnének el.

Siklóssy László